

kyndige, at det viser sig, at begge forkjættre hinanden, og at begge anse hinanden for at have udelukkende Ret, kort sagt, vi andre Ikke-Sagkyndige staa her over for affurat paa samme Maade som over for Kanon- og Pantfærspørgsmaal. (Stemmer: Nei!) Ja, der er maaste Nogle, som her ikke staa ganske saaledes, men jeg staa saaledes. Jeg har min lille hemmelige Dom for mig selv; jeg forlanger ikke, at Nogen skal tage mere Notits af den, end de have Lyst til, men jeg maa jo nok udtale mig. Jeg siger altsaa, at det viser sig, at der er stor Strid herom. Den ærede Minister har udtalt, at det maaste var det Bedste, at Forsøget blev gjort suldt ud, at disse Fabriker løb Linen ud, som det kaldes. Dertil vil jeg ogsaa sige et Par Ord. Det forekommer mig, at da Staten alligevel er Aarsag til, at disse Fabriker ere opstaaede (Modsigelse) — den er Aarsag dertil; thi var der ikke givet en Lov, i Henhold til hvilken man antog, at man paa en fordelagtig Maade kunde drive en Kæringsdrift af denne Art, var der aldrig opstaaet en Sukkerroefabrik; det tror jeg, Enhver vil indrømme mig, og mere mener jeg ikke med, hvad jeg har sagt — og da de Sagkyndige ere i saa stor Strid, at vi ikke egentlig kunne tage nogen Notits af dem, før Erfaringen har vist, hvem der har Ret, saa skulde vi se at gaa Erfaringens Vej, som med Hensyn til den Slags jordiske Ting er det bedste Middel. Lad os altsaa gjøre det muligt for disse Fabriker at bestaa i nogen Tid; Mere forlanger jeg ikke, thi da vil man indvinde den Erfaring, som har været ønsket med Hensyn til dette for vort Land saa vigtige Agerdykningspørgsmaal. Dengang Hovedloven blev vedtagen, blev det fremhævet, i hvilken Grad det var vigtigt for Landet med Hensyn til Arbejderforholdene, at der blev gjort Forsøg i den Retning. I dag hører jeg Nogle faste Brag derpaa; men jeg siger: Mange Bække smaa gjøre en stor Na. Der er mange Smaafolk, som skulle fødes, og der er Mange, som have fundet deres Næring derved. Lad os da prøve os frem og se, om det ikke er Noget, som kan afgive stadigt Erhverv for mange Smaafolk. Lad os dernæst se, om vi kunne finde paa andre Ting, der kunne give samme Resultat paa andre Egne. Lad de Egne, hvor Sukkerroen kan dyrkes med Fordel, gjøre Forsøget; lad os ikke kaste os ind og ved Lovgivningen forhindre Folk fra Afgang til at prøve, om de kunne faae Noget at friste Livet for. Det er gaaet her i denne Sag ligesom saa ofte i Verden. Gaar No-

get heldigt, faae de Vedkommende Bisald fra alle Kanter, men naar det derimod viser sig, at det gaar mindre heldigt, gaar det ligesom hos den romerste Digter, der siger: Smedens Du er lykkelig, kan Du tælle mange Benner, men vender Lykken Dig ryggen, vil Du staa ganske ene; saa falde de over En. Nei, saaledes skal den lovgivende Magt ikke bære sig ad; den skal indtage et mere ophøjet Standpunkt, og det gjør den efter min Mening, naar den efter at have indledet et Forsøg ikke holder op paa Halvveien, men gjør saaledes, som Ministeren sagde, lader Forsøget løbe Linen ud. Hvad det er, der skal gjøres for disse Fabriker, skal jeg ikke indlade mig paa; jeg forstaa mig ikke paa at tage Sukker, at dyrke Roer eller Sligt, men de bedste Sagkyndige ere de, som have sølt Trykket af at gjøre Forsøget. De, der have Stoen paa, blive trykkede af den, og de strige. Naar vi da spørge, hvad der er i Veien, sige de os det, og vi kunne da overveie, om vi kunne tage denne Hindring af Veien eller udvide Stoen lidt, saaledes at de kunne gaa frem uden at trykkes alt for meget. Da jeg altsaa ikke kan have det Haab, at man vil have Loven af 3die Mai 1873, vil jeg anbefale, at man i Anledning af dette Lovforslag forsøger gennem dette Thing at tilveiebringe et saadant Forhold, som uden at skade Almenvellet sætter de Fabriker, der ere tilstede, i Stand til at gjøre det ønskede Forsøg, medens man iøvrigt passer paa, at man ikke fjæler saa meget for dem, at der er andre, som opstaa og haabe, at de skulle kunne hjælpes ud af deres Suppedas, hvis de skulde være komne i en saadan. Man bør efter min Mening gaa en saadan Vej, og det vil jeg tillade mig at anbefale dem, der faae med denne Sags videre Fremme at gjøre.

Åruse: Dersom der i Diebliffet til Diskussionen kun havde foreligget det Lovforslag, som er oversendt os fra Landstinget, vilde jeg neppe have taget Ordet, skjøndt der er et enkelt Punkt i dette, som jeg ikke kan billige. — Jeg skal tillade mig, før jeg gaar over til det egentlige brændende Spørgsmaal, at sige et Par Ord om selve det foreliggende Lovforslag. Allerede tidligere, da denne Sag kom paa Bane, udtalte jeg mig for at yde Sukkerfabrikerne hertilands en billig Lettelse i deres Lødbestæning, som maatte fremgaa af et anerkjendt rigtigt Regningsforhold mellem dette Sukker og de andre Sukere. Paa samme Standpunkt staaer jeg i dette Diebliff. Jeg